

مقدمه‌ای بر مباحث شهرسازی و معماری ایران

رامین رضایی شهابی

یاسر صالحی حیدرآباد

سید مومن فواد مرعشی

ارومیه

۱۳۹۲

سرشناسه	: رضایی شهابی، رامین، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور	: مقدمه‌ای بر مباحث شهرسازی و معماری ایران / رامین رضایی شهابی، یاسر صالحی حیدرآباد، سید مومن فواد مرعشی؛ [به سفارش موسسه آموزش عالی علم و فن ارومیه]
مشخصات نشر	: ارومیه : شرکت تعاونی انتشارات دنیای کتاب واژه ارومیه، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۳۹۸ ص.؛ مصور، نقشه، جدول، نمودار؛ ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۸-۳۰-۶ ریال ۱۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۸۳.
موضوع	: شهرسازی — ایران
موضوع	: معماری — ایران
شناسه افزوده	: صالحی حیدرآباد، یاسر، ۱۳۶۱-
شناسه افزوده	: فواد مرعشی، سید مومن، ۱۳۵۶-
شناسه افزوده	: موسسه آموزش عالی علم و فن ارومیه
رده بندی کنگره	: ۱۶۹HT۱۳۹۲ ۵۶۹/الف
رده بندی دیوی	: ۳۰۷/۱۲۱۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۲۰۰۴۱

مقدمه‌ای بر مباحث شهرسازی و معماری ایران

رامین رضایی شهابی، یاسر صالحی حیدرآباد، سید مومن فواد مرعشی

ناشر	انتشارات دنیای کتاب واژه
چاپ اول	[به سفارش موسسه آموزش عالی علم و فن ارومیه] ۱۳۹۲
صفحه آرا	افشین رضایی
قطع و تعداد صفحات	رحلی - ۳۹۸
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
بها	۱۵۰۰۰ تومان

دفتر انتشارات: ارومیه، خیابان دانش ۲، ساختمان تایماز، طبقه دوم، واحد ششم ۰۴۴۱-۲۲۵۴۴۱۳

ketabvazheh@yahoo.com urbanplanning.iran@gmail.com

حق چاپ محفوظ است.

پیشگفتار

سپاس مخصوص خدای است که هر که لب گشود در وصف او نمود. کتاب بزرگترین دستاورد فرهنگی بشر است. دانش بشری مدیون هزاران کتابی است که در طول تاریخ با رنج و تلاش فراوان گرد آمده‌اند. وظیفه‌ی کتاب حاضر در اصل توضیح دقیق و عرضه‌ی اطلاعات چکیده و موجز درباره‌ی مباحث شهرسازی و معماری ایران می‌باشد. این کتاب ارائه‌گر کاوشی دقیق برای استفاده‌ی دانشجویان رشته‌های شهرسازی، برنامه‌ریزی شهری، معماری و مهندسی عمران، حرفه‌مندان، اعضای سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان و نیز کلیه‌ی مشتاقانی است که به عرصه‌های معماری و شهرسازی علاقه‌مند هستند. این مطالعه به معرفی دقیق گستره‌ی وسیعی از اطلاعات و مفاهیم تخصصی پرداخته تا مفاهیم مورد استفاده در مباحث شهرسازی و معماری ایران را به نحوی مناسب و درخور؛ معرفی نماید. چیدمان مطالب و مفاهیم این کتاب امکان قرارگیری مطلوب تعاریف، نظریه‌ها، سبک‌ها، اندیشه‌ها و ... را برای خواننده تسهیل می‌سازد. ساختار اصلی کتاب براساس شرح و توصیف مباحث شهرسازی و معماری ایران از دوره‌ی ماد تا دوره‌ی معاصر شامل سبک‌های شهرسازی و معماری، ویژگی‌ها و عناصر شهرهای سنتی ایران (مساجد، بازار، مدارس، کاروانسراها و ...)، تعاریف و اصطلاحات تخصصی شهرسازی، انواع طرح‌های و برنامه‌ها در ایران، تحولات شهرسازی و معماری معاصر ایران، حقوق و قوانین شهرسازی و معماری ایران و مباحث مربوط به مدیریت شهری در ایران می‌باشد. تدوین و گردآوری چنین کتابی مسلماً خطاهایی را به همراه دارد. نگارندگان نیز به هیچ وجه کار خود را طرح کامل و تمام شده نمی‌دانند. لذا از بزرگواریانی که وقت صرف خواهند کرد و کتاب را مطالعه می‌نمایند، تقاضا نمودیم نقاط ضعف آن را به نویسندگان انعکاس دهند، تا در چاپ‌های بعدی مورد تجدیدنظر واقع شود.

از تمامی اساتید و دوستانی که در طول سال‌های گذشته با کمک‌های فکری خود در تدوین این کتاب یار و یاور ما بودند به ویژه جناب آقای دکتر فیروز جمالی، استاد دانشگاه تبریز؛ جناب آقای مهندس سید فتح‌الله فواد مرعشی؛ عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان آذربایجان غربی، مهندس سعید مهیار؛ استاد دانشگاه هنر اسلامی تبریز و مهندس فرزین مرادی؛ کارشناس میراث فرهنگی اصفهان تشکر و قدردانی می‌نمائیم.

مهر ۱۳۹۲

رامین رضایی

یاسر صالحی

سید مومن فواد مرعشی

(عضو هیأت علمی موسسه آموزش عالی علم و فن)

فهرست مطالب

تعاریف و اصطلاحات مربوط به شهر و شهرسازی

۲۵	مسکونی ویژه	۲۳	سبک
۲۵	کاربری پیشنهادی با حفظ ساختمان	۲۳	مکتب
۲۵	کاربری تجاری	۲۳	شاخص
۲۵	تجاری ویژه با ارزش تاریخی	۲۳	معیار
۲۵	کاربری مختلط تجاری - مسکونی - پارکینگ	۲۳	استاندارد
۲۵	کاربری صنعتی	۲۳	قطعه
۲۶	کاربری تأسیسات و تجهیزات شهری	۲۳	قطعه زمین
۲۶	کاربری خدمات ورودی‌های شهر	۲۳	مجتمع
۲۶	کاربری اراضی ذخیره خدماتی	۲۳	واحد مسکونی
۲۶	کاربری اراضی ذخیره	۲۳	بر
۲۶	کاربری کمربند سبز حفاظتی و جنگلکاری	۲۳	بلوک
۲۶	محوطه‌های عمومی	۲۳	تفکیک
۲۶	محوطه بازسازی	۲۳	تجمع
۲۶	واحد غیرمستقل خدماتی - کارگاهی	۲۴	فرق تفکیک و تقسیم
۲۶	نمای عمومی بنا	۲۴	مالکیت همجوار
۲۶	محورهای شهری	۲۴	عرصه
۲۶	اتوبان‌ها، بزرگراه‌ها و یا آزادراه‌ها	۲۴	اعیانی
۲۶	گذر شریانی درجه ۱ و ۲	۲۴	بالکن
۲۷	گذرهای جمع و پخش کننده اصلی	۲۴	تراس یا مهتابی
۲۷	گذر جمع و پخش کننده فرعی	۲۴	پیش آمدگی یا کنسول
۲۷	گذر دسترسی	۲۴	پیلوت
۲۷	گذرهای با ارزش تاریخی	۲۴	زیرزمین
۲۷	گذرهای پیاده	۲۴	طبقه همکف
۲۷	معیار اصلی با محدودیت ترافیک سواره	۲۴	طبقات فوقانی
۲۷	کاربری اراضی	۲۴	بر قطعه مالکیت یا بر زمین
۲۷	ساختمان	۲۴	فضای آزاد (حیات)
۲۷	نقشه‌های جزئیات شهرسازی	۲۴	سطح مشرف
۲۷	مجتمع مسکونی	۲۴	محور اصلی بنا
۲۷	مجتمع تجاری	۲۴	حریم اشراق
۲۸	مجتمع پزشکی	۲۵	حریم سایه‌اندازی
۲۸	کوچه	۲۵	پارکینگ
۲۸	کوی	۲۵	ایوان
۲۸	محل	۲۵	پاسیو
۲۸	برزن	۲۵	حیات خلوت
۲۸	ناحیه	۲۵	سطح معبر
۲۸	منطقه	۲۵	تغییر اساسی
۲۸	تفکیک اراضی	۲۵	تغییر غیراساسی
۲۸	کاربری زمین	۲۵	کاربری یا نحوه استفاده
۲۸	تراکم شهری	۲۵	کاربری مسکونی
۲۸	تراکم مسکونی	۲۵	

۳۴	تقسیمات کالبدی منطقه	۲۹	تراکم ناخالص مسکونی
۳۴	منطقه	۲۹	تراکم خالص مسکونی
۳۴	خرد منطقه	۲۹	تراکم واحد مسکونی
۳۴	ناحیه	۲۹	تراکم در واحد مسکونی
۳۴	منظومه	۲۹	سراغه مسکونی
۳۴	مجموعه	۲۹	تراکم ساختمانی
۳۴	برنامه جامع	۲۹	سطح اشغال ساختمان
۳۵	برنامه اجرایی	۳۰	تراکم جمعیت
۳۵	هدف برنامه	۳۰	تراکم خالص جمعیت
۳۵	استراتژی	۳۰	تراکم ناخالص جمعیت
۳۵	سیاست	۳۰	سراغه کاربری اراضی خالص
۳۵	خطمشی	۳۰	سراغه کاربری اراضی ناخالص
۳۵	اولویت	۳۰	حریم شهر (حوزه استحفاظی)
۳۵	فعالیت	۳۰	محدوده قانونی شهر
۳۶	طراحی فضای شهری	۳۰	محدوده خدماتی شهرداری
۳۶	منطقه	۳۰	ارتفاع ساختمان یا بنا
۳۶	منطقه‌بندی	۳۰	سطح اشغال یا سطح احداث بنا
۳۶	مقررات منطقه‌بندی	۳۰	سطح ناخالص طبقات
۳۷	ضوابط و مقررات شهرسازی	۳۰	سطح خالص طبقات
۳۷	کنترل کاربری زمین	۳۰	ضریب تراکم
۳۷	اهداف منطقه‌بندی	۳۱	طرح (طرح‌های اجرایی)
۳۷	اهمیت منطقه‌بندی	۳۱	تعریف سیمای شهر
۳۷	جنبه‌های منطقه‌بندی	۳۱	باغ شهری
۳۷	منطقه‌بندی تراکمی	۳۱	فضای سبز خطی
۳۸	منطقه‌بندی ارتفاعی	۳۱	جان‌پناه بام
۳۹	منطقه‌بندی کاربری	۳۱	مرکز محله
۴۰	انواع برنامه	۳۱	مرکز ناحیه
۴۰	انواع برنامه از نظر مدت اجرا	۳۱	مرکز منطقه شهری
۴۰	برنامه بلندمدت	۳۱	شهر قدیم
۴۰	برنامه میان‌مدت	۳۱	منطقه تاریخی
۴۱	برنامه کوتاه‌مدت	۳۱	عرصه و حریم بازار و مجموعه فرهنگی - تاریخی
۴۱	انواع برنامه از نظر وسعت انجام	۳۱	بناهای حفاظت شده تاریخی
۴۱	انواع برنامه از نظر هدف	۳۲	منطقه کاربردی
۴۱	انواع برنامه از نظر سطوح مکانی	۳۲	منطقه برنامه‌ریزی
۴۱	انواع برنامه‌ریزی	۳۲	منطقه همگن
۴۱	برنامه‌ریزی بین‌المللی	۳۲	منطقه خدماتی
۴۱	برنامه‌ریزی ملی	۳۲	منطقه شهری
۴۲	برنامه‌ریزی کلان	۳۳	منطقه قانونی
۴۲	برنامه‌ریزی جامع توسعه	۳۳	منطقه ارگانیک
۴۲	برنامه‌ریزی منطقه‌ای	۳۳	منطقه قطبی
۴۲	برنامه‌ریزی فضایی	۳۳	حوزه نفوذ
۴۳	برنامه‌ریزی آمایش سرزمین	۳۳	پسکرانه
۴۳	برنامه‌ریزی کالبدی	۳۴	حوزه کشش

۵۰	انواع برنامه‌ریزی با توجه به کیفیت زندگی مردم	۴۳	برنامه‌ریزی اقتصادی
۵۰	- برنامه‌ریزی فیزیکی	۴۴	برنامه‌ریزی تعدیلی
۵۰	- برنامه‌ریزی اقتصادی	۴۴	برنامه‌ریزی بدعتی
۵۱	- برنامه‌ریزی اجتماعی	۴۴	برنامه‌ریزی اخباری
۵۱	برنامه‌ریزی کاربری زمین	۴۴	برنامه‌ریزی دستوری
۵۱	آشنایی با طرح‌های توسعه شهری	۴۴	برنامه‌ریزی بخشی
۵۲	طرح‌ها در مقیاس ملی	۴۴	برنامه‌ریزی میان بخشی
۵۲	- طرح جامع سرزمین	۴۴	برنامه‌ریزی خرد
۵۲	- طرح آمایش سرزمین	۴۴	برنامه‌ریزی غیر متمرکز
۵۳	- طرح کالبدی ملی	۴۴	برنامه‌ریزی متمرکز
۵۳	طرح‌ها در مقیاس منطقه‌ای	۴۵	برنامه‌ریزی جامع
۵۳	- طرح آمایش استان (برنامه توسعه و عمران استان)	۴۵	برنامه‌ریزی شهری
۵۳	- طرح کالبدی منطقه‌ای (یک یا چند استان)	۴۵	برنامه‌ریزی اختصاصی
۵۴	طرح‌ها در مقیاس ناحیه‌ای	۴۵	برنامه‌ریزی ارشادی
۵۴	- طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه‌ای	۴۵	مدیریت استراتژیک (راهبردی)
۵۴	- طرح مجموعه شهری	۴۶	برنامه‌ریزی به عنوان تصمیم‌سازی
۵۵	- طرح ساماندهی شهری	۴۶	برنامه‌ریزی فرآیندی
۵۵	- طرح ساماندهی فضا و سکونتگاه‌های روستائی	۴۷	برنامه‌ریزی مشارکتی و دموکراتیک
۵۵	طرح‌های محلی	۴۷	برنامه‌ریزی گام به گام
۵۵	- طرح جامع شهر	۴۷	برنامه‌ریزی حمایتی
۵۶	- طرح هادی شهر	۴۷	برنامه‌ریزی پاسخگو
۵۷	- طرح تفصیلی	۴۸	طرح کامل منطقه‌ای
۵۷	- طرح هادی روستا	۴۸	- طرح برنامه‌ها
۵۸	طرح‌های ساختاری - راهبردی	۴۸	- تجزیه و تحلیل
۵۸	راهبرد	۴۸	- مرحله اجرا
۵۸	روستا	۴۸	- برنامه‌ریزی و معیارهای اجرایی
۵۹	اهداف	۴۸	برنامه‌ریزی روستائی
۵۹	طرح	۴۸	طرح شهرک روستایی
۵۹	طرح‌های موضوعی	۴۹	طرح هادی روستائی
۵۹	طرح‌های موضوعی	۴۹	طرح‌ریزی شهری
۶۰	طرح آماده‌سازی زمین	۴۹	- مرحله شناسایی
۶۱	کاداستر	۴۹	- مرحله تشخیص
۶۱	طرح‌های شهرهای جدید	۴۹	- مرحله پیشنهاد
۶۲	طرح‌های شهرک‌های مسکونی	۴۹	- ارزشیابی
۶۳	طرح‌های شهرک‌های غیرمسکونی	۴۹	- تصمیم‌گیری
۶۳	طرح‌های بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری	۴۹	- اجرا
۶۳	طرح‌های ویژه	۵۰	دور تسلسل برنامه‌ریزی شهری
۶۴	طرح جامع حمل و نقل شهری	۵۰	- پژوهش محیط
۶۴	طرح جامع آب	۵۰	- تعیین هدف
۶۴	طرح اسکان ۹۰	۵۰	- راه‌های ممکن اقدامات
۶۴	مطالعات توسعه محور شرق	۵۰	- ارزشیابی راه‌های ممکن
۶۴	طرح جامع پروتئین	۵۰	- اقدام
۶۴	طرح موسسه بتل	۵۰	محورهای برنامه‌ریزی شهری

۶۴	طرح جامع کشت	۶۴	سبک‌های شهرسازی ایران قبل از اسلام	۹۶
۶۴	طرح جامع شاهراهها	۶۴	سبک پارسی	۹۶
۶۵	برنامه‌ریزی ۱۴۰۰	۶۵	دوره ماد (قرن نهم تا هفتم قبل از میلاد)	۹۶
۶۵	مراجع و تشکیلات تصویب طرح‌ها در ایران	۶۵	دوره هخامنشی (قرن هفتم تا چهارم ق. م)	۱۰۰
۶۵	شورایعالی شهرسازی و معماری ایران	۶۵	ریخت‌شناسی شهری شار هخامنشی	۱۰۵
۶۵	دبیرخانه شورایعالی شهرسازی و معماری ایران	۶۵	ویژگی معماری هخامنشی در پاسارگاد	۱۰۵
۶۵	شورای شهرسازی و معماری استان	۶۵	سبک پارسی - هلنی (سلوکی)	۱۰۶
۶۶	کمیته فنی شورای شهرسازی و معماری استان	۶۶	سبک پارتی (قرن سوم ق. م. تا قرن سوم میلادی)	۱۰۸
۶۶	کمیسیون ماده ۵	۶۶	دوره ساسانی (قرن سوم تا هفتم میلادی)	۱۱۳
۶۶	کمیسیون ماده ۱۳	۶۶	معماری دوره ساسانی	۱۱۴
۶۷	نحوه بررسی و تصویب طرح‌ها و مقررات شهرسازی و معماری	۶۷	سبک‌های شهرسازی ایران بعد از اسلام	۱۱۷
۶۷	طرح‌های کالبدی ملی و منطقه‌ای	۶۷	سبک شهرسازی خراسانی (حدود قرن ۱ تا ۴ ه. ق)	۱۱۷
۶۷	طرح‌های ناحیه‌ای شهرستان و مجموعه‌های شهری	۶۷	ویژگی معماری سبک خراسانی	۱۱۷
۶۷	طرح‌های هادی شهری - طرح‌هایی ساماندهی و سکونتگاه‌های	۶۷	سبک شهرسازی رازی (قرن چهارم تا قرن هفتم ه. ق)	۱۱۸
۶۷	روستایی و هادی روستایی	۶۷	سبک آذری (قرن هفتم تا قرن یازدهم ه. ق)	۱۱۹
۶۷	طرح‌های جامع شهری	۶۷	وجه تسمیه سبک آذری	۱۱۹
۶۸	طرح‌های تفصیلی شهری	۶۸	خاستگاه سبک آذری	۱۲۰
۶۸	طرح بهسازی - نوسازی - بازسازی و مرمت بافت‌های شهری	۶۸	مهمترین ویژگی‌های سبک آذری	۱۲۰
۶۸	طرح شهرهای جدید	۶۸	آرایش‌ها در سبک آذری	۱۲۱
۶۸	طرح شهرک‌های مسکونی	۶۸	آثار بازمانده سبک آذری	۱۲۲
۶۹	سیر تحولات تاریخ شهرسازی و معماری ایران	۶۹	سبک اصفهان (قرن یازدهم تا شروع قرن سیزدهم)	۱۲۲
۶۹	سیر تحول واژه شهر در زبان فارسی	۶۹	ویژگی‌های مکتب اصفهان	۱۲۳
۶۹	شهرهای ایرانی و زندگی ایرانی	۶۹	سبک تهران (اوایل قرن ۱۳ تا سال ۱۲۹۹ ه. ق)	۱۲۵
۷۰	شهرنشینی در ایران	۶۹	قاجاریه	۱۲۵
۷۰	تپه زاغه	۷۰	پهلوی	۱۲۷
۷۲	شهر باستانی	۷۰	ویژگی‌های بافت شهری دوره رضاخان	۱۲۷
۷۹	ساخت اجتماعی جامعه ایران باستان	۷۲	دوره اول: ۱۳۲۲ - ۱۳۲۰	۱۲۸
۸۱	برخی از عوامل مؤثر در پیدایش شهرها در ایران باستان	۷۹	دوره دوم: ۱۳۴۵ - ۱۳۳۲	۱۲۸
۸۱	شهرهای اداری - سیاسی (شهرهای شاهی)	۸۱	دوره سوم: ۱۳۵۷ - ۱۳۴۵	۱۲۸
۸۲	شهرهای نظامی	۸۱	ساختار شهر تهران در این دوره	۱۲۸
۸۲	شهرهای مذهبی	۸۲	پیدایش شهر تهران و رشد آن در دوره صفویه و زندیه	۱۲۹
۸۳	شهرهای بازرگانی - تولیدی و شهرهای بازرگانی	۸۲	ساختار شهر تهران از آغاز دوره قاجار تا زمان ناصرالدین شاه	۱۲۹
۸۴	جایگاه شهر و حقوق شهروندان در ایران باستان	۸۳	ساختار شهر تهران از دوره ناصری تا پایان سلسله قاجار	۱۲۹
۸۶	عناصر و ساخت شهرها در ایران باستان	۸۴	ساختار شهر تهران در دوره پهلوی اول	۱۳۰
۸۸	ویژگی‌های شهرنشینی در ایران پس از اسلام	۸۶	ساختار شهر تهران از دوره پهلوی دوم تا حال	۱۳۱
۸۸	تحولات اقتصادی ایران از قرن اول تا هفتم هجری	۸۸	کلان شهر تهران - متروپل ملی	۱۳۱
۸۹	وضع عمومی شهرهای ایران از قرن ۱ تا قرن ۷ هجری	۸۸	دروازه‌های شهر تهران	۱۳۲
۹۰	آثار و نتایج یورش مغول	۸۹	طرح‌ریزی شهرهای اسلامی	۱۳۳
۹۱	تحولات اقتصادی - اجتماعی ایران از قرن ۱۰ تا قرن ۱۴ هجری	۹۰	اجزا و عناصر شهرهای ایرانی - اسلامی	۱۳۴
۹۲	وضع عمومی شهرها و شهرنشینی از قرن ۱۰ تا قرن ۱۴ هجری	۹۱	مسجد جامع	۱۳۵
۹۳	تحولات اقتصادی و شهرنشینی ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۵	۹۲	مسجد فهرج	۱۳۶
۹۵	سبک‌ها و الگوهای کلی فرآیند شهرنشینی و شهرسازی ایران	۹۳	بازار	۱۳۷
		۹۵	مدرسه	۱۳۷

۱۶۸	تطبیق طرح‌های جامع با طرح آمایش سرزمین	۱۳۸	آب‌انبار
۱۶۸	رابطه برنامه‌ریزی شهری با برنامه‌های توسعه	۱۴۱	شهرسازی ایرانی - اسلامی در مقایسه با شهرسازی غرب
۱۷۰	رابطه برنامه‌ریزی شهری با برنامه‌ریزی منطقه‌ای	۱۴۳	سابقه تاریخی کاروانسراهای ایران
۱۷۱	رابطه طرح جامع شهرستان با طرح‌های شهری	۱۴۴	معماری انواع کاروانسراها
۱۷۲	برنامه‌ریزی شهری در دوره جدید	۱۴۵	الف- کاروانسراهای کاملاً پوشیده منطقه کوهستانی
۱۷۲	روند و مراحل شهرنشینی در دوره جدید	۱۴۵	ب- کاروانسراهای کرانه پست خلیج فارس
۱۷۲	مرحله اول (شهرنشینی بطنی: از زمان رضاخان تا سال ۱۳۴۰)	۱۴۵	ج- کاروانسراهای حیاطدار مرکز ایران
۱۷۳	مرحله دوم (شهرنشینی سریع، از سال ۱۳۴۰ به بعد)	۱۴۵	کاروانسراهای مدور
۱۷۳	تحلیل آماری شهرنشینی در هفت دوره سرشماری	۱۴۶	کاروانسراهای چند ضلعی
۱۷۳	نظام شهری کشور ایران طی سالهای ۱۳۳۵ - ۱۳۴۷	۱۴۷	کاروانسراهای دو ایوانی
۱۷۳	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۳۵	۱۴۷	کاروانسرا یا تالار ستون‌دار
۱۷۴	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۴۵	۱۴۷	کاروانسرای چهارایوانی
۱۷۴	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۵۵	۱۴۷	کاروانسراها با پلان متفرقه
۱۷۴	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۶۵	۱۴۸	مروری بر کاخ‌سازی در ایران
۱۷۴	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۷۰	۱۵۰	پایتخت‌های ایران
۱۷۵	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۷۵	۱۵۰	پایتخت‌های ایران در دوران باستان
۱۷۶	ویژگی نظام جمعیتی ایران در سرشماری ۱۳۸۵	۱۵۱	پایتخت مادها
۱۷۶	آمار و اطلاعات جمعیتی استان تهران	۱۵۱	پایتخت هخامنشیان
۱۷۶	آمار و اطلاعات کلی جمعیتی ایران	۱۵۱	پایتخت اشکانیان
۱۷۷	شهرنشینی و تحولات اجتماعی و اقتصادی دهه‌های اخیر	۱۵۲	پایتخت ساسانیان
۱۷۸	اقتصاد ایران تا سال ۱۳۲۰	۱۵۲	پایتخت‌های ایران در دوران پس از اسلام
۱۷۸	اقتصاد ایران و برنامه‌های عمرانی	۱۵۳	پایتخت‌های قرون اولیه اسلامی (قبل از ایلخانیان)
۱۷۸	برنامه اول عمرانی (۱۳۳۴ - ۱۳۳۷)	۱۵۳	پایتخت‌های ایلخانیان مغول
۱۷۹	برنامه دوم عمرانی (۱۳۴۱ - ۱۳۴۴)	۱۵۴	پایتخت‌های صفویان
۱۸۰	برنامه سوم عمرانی (۱۳۴۶ - ۱۳۴۲)	۱۵۶	پایتخت افشاریان
۱۸۱	برنامه چهارم عمرانی (۱۳۵۱ - ۱۳۴۷)	۱۵۷	پایتخت زندیان
۱۸۱	برنامه پنجم عمرانی (۱۳۵۶ - ۱۳۵۲)	۱۵۸	تهران، پایتخت قاجاریه، پهلوی و جمهوری اسلامی
۱۸۲	برنامه ششم عمرانی (۱۳۶۲ - ۱۳۵۷)	۱۵۸	تهران در عصر قاجار
۱۸۲	برنامه‌های توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بعد از انقلاب	۱۵۸	تهران در عصر پهلوی
۱۸۳	تحول بخش‌های سه‌گانه اقتصاد (کشاورزی، صنعت و خدمات)	۱۵۹	تهران در دوران پس از انقلاب اسلامی
۱۸۳	اصلاحات ارضی و اثرات آن بر رشد شهرنشینی	۱۵۹	عملکردهای اجتماعی و فرهنگی شهرسازی ایرانی
۱۸۳	اهداف اصلاحات ارضی	۱۵۹	اصول معماری ایرانی
۱۸۳	اثرات و نتایج اصلاحات ارضی	۱۵۹	مردم‌واری
۱۸۴	مهاجرت روستاییان به شهرها	۱۶۰	پرهیز از بیهودگی
۱۸۴	مراحل و روند مهاجرت	۱۶۰	نیازش
۱۸۴	مهاجرت بین سال‌های ۱۳۰۰ تا ۱۳۴۲	۱۶۰	خودبستگی
۱۸۵	مهاجرت بین سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷	۱۶۰	درونگرایی
۱۸۵	مهاجرت از سال ۱۳۵۷ به بعد		
۱۸۵	تمرکزگرایی و به هم خوردن شبکه شهری در ایران	۱۶۱	سیر تحولات نظام برنامه‌ریزی شهری و معماری ایران
۱۸۶	شهرسازی دوره جدید	۱۶۱	پیشینه تهیه طرح‌های شهری در ایران
۱۸۶	مرحله تحول و دگرگونی در برنامه‌ریزی شهری	۱۶۷	رابطه طرح‌های شهری با طرح‌های فرادست
۱۸۷	شروع اقدامات شهرسازی جدید و تأثیر آن بر اجزاء اصلی شهرها	۱۶۷	رابطه برنامه‌ریزی شهری با برنامه‌ریزی در سطح ملی
۱۸۷	تأثیر بر روی بافت قدیمی شهرها	۱۶۷	رابطه برنامه‌ریزی شهری با طرح آمایش سرزمین

۲۰۵	روستاهای شهری	۱۸۸	تأثیر بر روی بافت بازار
۲۰۵	مسکن اجتماعی	۱۸۸	تغییر و تضعیف نقش سایر فضاها و عناصر قدیمی
۲۰۶	آماده سازی زمین	۱۸۹	برنامه مدیریت زمین
۲۰۶	رویکرد توانمندسازی	۱۸۹	سابقه سیاست گذاری زمین
۲۰۷	خانه سازی غیررسمی	۱۸۹	زمین در برنامه های پیش از انقلاب
۲۰۸	تجربه نوسازی زاغه نشینی در تهران	۱۹۰	سیاست گذاری زمین پس از انقلاب
۲۰۸	فعالیت های شورای گودنشینان جنوب تهران	۱۹۱	قوانین زمین
۲۰۹	شیوه اقدامات شهرداری تهران در بازسازی مناطق زاغه نشین	۱۹۳	بازارهای زمین شهری در ایران
۲۰۹	اسکان مجدد زاغه نشینان	۱۹۳	ضوابط و استانداردهای شهری
۲۱۰	مصوبه شورای عالی شهرسازی در خصوص بافت های فرسوده	۱۹۳	تفکیک اراضی شهری
۲۱۰	- سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	۱۹۴	سابقه نظارت بر تفکیک اراضی در ایران
۲۱۰	- شرکت عمران و بهسازی شهری	۱۹۴	وضع موجود نظارت و کنترل بر تفکیک اراضی شهرها
۲۱۰	اساسنامه شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران	۱۹۵	وضع موجود نظارت و کنترل بر تفکیک اراضی خارج از محدوده
۲۱۱	بافت قدیم و برنامه های توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۹۶	تفکیک اراضی در رابطه با طرح های جامع و تفصیلی شهرها
۲۱۱	- برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۹۷	تفکیک اراضی در رابطه با منطقه بندی
۲۱۱	- ماده ۱۱۵ قانون برنامه چهارم توسعه	۱۹۷	منظور داشتن معابر و تأسیسات عمومی در نقشه تفکیکی اراضی
۲۱۲	بافت قدیم در آیین قوانین و آیین نامه های رسمی	۱۹۸	تفکیک ساختمان
۲۱۲	- قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور	۱۹۸	آماده سازی اراضی مورد تفکیک
۲۱۲	- قانون مجازات اسلامی	۱۹۸	روش های تفکیک زمین
۲۱۳	- مستندات قانونی شهرداری ها	۱۹۹	روش رایج تفکیک زمین در شهرها
۲۱۳	قانون شهرداری و مقررات مرتبط با مقررات مذکور	۲۰۰	منطقه بندی
۲۱۴	قانون عمران و نوسازی شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷	۲۰۰	آیین نامه منطقه بندی
۲۱۴	طراحی و زیباسازی بافت قدیم	۲۰۱	منطقه بندی مختلط
۲۱۴	دوره های مختلف مرمت در ایران	۲۰۲	سابقه ایجاد شهرهای جدید در ایران
۲۱۴	- سال های ۱۳۲۰ - ۱۳۰۰	۲۰۲	- دوره مابین دو جنگ جهانی
۲۱۵	- سال های ۱۳۲۵ - ۱۳۲۰	۲۰۲	- پس از جنگ دوم جهانی تا اواسط ۱۳۴۰
۲۱۵	- سال های ۱۳۵۷ - ۱۳۴۵	۲۰۲	- از نیمه دوم دهه ۴۰ تا ۱۳۵۷
۲۱۷	- سال ۱۳۵۷ تا کنون	۲۰۲	- سال های پس از ۱۳۵۷
۲۱۷	الف- برنامه اول توسعه	۲۰۲	طبقه بندی شهرهای جدید ایران
۲۱۸	ب- برنامه دوم توسعه	۲۰۲	- شهرهای جدید سازمانی - صنعتی
۲۲۱	مروری بر حقوق و قوانین شهرسازی و معماری در ایران	۲۰۲	- شهرهای جدید اقماری
۲۲۱	مقدمه ای بر حقوق و قانون شهرداری ها	۲۰۳	- شهرهای جدید با هویت مستقل
۲۲۲	استانداردهای کاربری های شهری در ایران	۲۰۳	- شهرهای جدید پیوسته
۲۲۲	کاربری مسکونی	۲۰۳	- شهرهای شرکتی
۲۲۲	مشخصات کاربری مسکونی	۲۰۴	سیاست های برنامه ریزی مسکن در ایران
۲۲۲	- مسکن مستقل ویلایی	۲۰۴	حاشیه نشینی در ایران
۲۲۳	- خانه های نیمه مستقل	۲۰۴	زاغه نشینی
۲۲۳	- خانه های آپارتمانی	۲۰۴	آلونک نشینی
۲۲۳	- مجتمع های مسکونی	۲۰۵	حلبی آباد
۲۲۳	- برج	۲۰۵	اتاق نشینی
۲۲۴	کاربری مسکونی	۲۰۵	سرپناه اضطراری
۲۲۴	سراهنه استاندارد کاربری مسکونی	۲۰۵	مجموعه های مسکونی کاربری
			حاشیه نشینی

۲۳۴	- استانداردهای جهانی و ملی	۲۲۴	سرانه مسکونی
۲۳۴	- جمعیت شهر و رشد آن	۲۲۴	سرانه مسکونی ناخالص
۲۳۵	زمین‌های ورزشی	۲۲۴	سرانه مسکونی خالص
۲۳۵	- مرکز ورزشی محله	۲۲۵	حد نصاب تفکیک کاربری مسکونی
۲۳۵	- مرکز ورزشی ناحیه	۲۲۵	ضوابط مربوط به تفکیک زمین در منطقه مسکونی
۲۳۵	- مرکز ورزشی شهر	۲۲۶	تعداد طبقات مجاز
۲۳۵	معیارهای برنامه‌ریزی زمین‌های ورزشی	۲۲۶	شعاع عملکرد کاربری مسکونی
۲۳۵	فضاهای بازی	۲۲۶	همجواری کاربری مسکونی (سازگار- ناسازگار)
۲۳۵	مشخصات انواع فضاهای بازی	۲۲۷	کاربری تجاری
۲۳۵	- مشخصات محل بازی گروه سنی ۰- ۳ ساله	۲۲۷	سرانه استاندارد کاربری تجاری
۲۳۶	- مشخصات محل بازی گروه سنی ۴- ۶ ساله	۲۲۹	ضوابط مکانیابی میدان میوه و تره‌بار
۲۳۶	- مشخصات محل بازی گروه سنی ۷- ۱۱ ساله	۲۳۰	کاربری آموزشی
۲۳۶	- مشخصات محل بازی گروه سنی ۱۲- ۱۵ ساله	۲۳۰	سرانه استاندارد کاربری آموزشی
۲۳۶	معیارهای مکانیابی و توزیع فضاهای بازی	۲۳۰	- مهدکودک و کودکستان
۲۳۶	- دسترسی	۲۳۰	- آموزش ابتدایی
۲۳۶	- فاصله	۲۳۱	- آموزش راهنمایی
۲۳۷	- همجواری	۲۳۱	- آموزش دبیرستان
۲۳۷	فضاهای فرهنگی اجتماعی	۲۳۱	- آموزش عالی
۲۳۷	کاربری مسجد	۲۳۱	حد نصاب تفکیک کاربری آموزشی
۲۳۷	- مکانیابی مساجد در بخش‌های توسعه شهری	۲۳۱	- مهدکودک و کودکستان
۲۳۸	- مکانیابی مساجد در شهرهای جدید	۲۳۱	- آموزش ابتدایی
۲۳۸	- مکانیابی مساجد در شهرک‌های مسکونی	۲۳۱	- آموزش راهنمایی
۲۳۸	- محوریت مسجد در تهیه طرح‌های جامع و تفصیلی	۲۳۲	- آموزش دبیرستان
۲۳۸	- روستاها	۲۳۲	- آموزش عالی
۲۳۸	- الزامات عمومی	۲۳۲	شعاع عملکرد کاربری آموزشی
۲۳۸	- الزامات شهرسازی	۲۳۲	- مهدکودک و کودکستان
۲۳۹	- الزامات معماری مساجد	۲۳۳	- آموزش ابتدایی
۲۳۹	اراضی مذهبی	۲۳۳	- آموزش راهنمایی
۲۳۹	سرانه استاندارد کاربری مذهبی	۲۳۳	- آموزش دبیرستان
۲۳۹	حد نصاب تفکیک کاربری فرهنگی مذهبی	۲۳۳	ظرفیت خدمات‌رسانی کاربری آموزشی
۲۳۹	- ضوابط تفکیک اراضی در حوزه فرهنگی	۲۳۳	دسترسی‌های مجاز کاربری آموزشی
۲۳۹	- تعداد طبقات مجاز کاربری مذهبی و فرهنگی	۲۳۳	- مهدکودک و کودکستان
۲۳۹	- کاربری مسجد	۲۳۳	- آموزش ابتدایی
۲۳۹	- ضوابط ارتفاع ساختمان کاربری فرهنگی مذهبی	۲۳۳	- آموزش راهنمایی
۲۴۰	- ضوابط احداث بنا حسینه	۲۳۳	- آموزش دبیرستان
۲۴۰	- ظرفیت خدمات‌رسانی کاربری فرهنگی مذهبی	۲۳۴	- آموزش عالی
۲۴۰	- اراضی فرهنگی	۲۳۴	کاربری فرهنگی مذهبی
۲۴۰	- اراضی مذهبی	۲۳۴	شعاع عملکرد کتابخانه‌های شهری
۲۴۰	- دسترسی‌های مجاز کاربری فرهنگی مذهبی	۲۳۴	- کتابخانه محلی
۲۴۰	- ضوابط پارکینگ و دسترسی اراضی مذهبی	۲۳۴	- کتابخانه ناحیه
۲۴۰	- ضوابط پارکینگ و دسترسی حسینه	۲۳۴	- کتابخانه منطقه
۲۴۱	کاربری اداری و انتظامی	۲۳۴	- کتابخانه مرکزی شهر
۲۴۱	سرانه استاندارد کاربری اداری و انتظامی	۲۳۴	معیارهای برنامه‌ریزی کتابخانه‌های شهری

۲۴۹	- ضوابط مربوط به احداث ساختمان	۲۴۱	حد نصاب تفکیک کاربری اداری و انتظامی
۲۵۰	سرانه استاندارد کاربری فضای سبز	۲۴۱	تعداد طبقات مجاز کاربری اداری و انتظامی
۲۵۰	تعیین سرانه فضای سبز	۲۴۱	دسترسی‌های مجاز کاربری اداری و انتظامی
۲۵۱	استانداردهای فضای سبز	۲۴۱	کاربری بهداشتی درمانی
۲۵۱	استانداردهای فضای سبز اجتماعی	۲۴۱	سرانه استاندارد کاربری بهداشتی درمانی
۲۵۲	حد نصاب تفکیک کاربری فضای سبز	۲۴۲	حد نصاب تفکیک کاربری بهداشتی درمانی
۲۵۲	تعداد طبقات مجاز کاربری فضای سبز	۲۴۲	تعداد طبقات مجاز کاربری بهداشتی درمانی
۲۵۲	شعاع عملکرد کاربری فضای سبز	۲۴۳	شعاع عملکرد کاربری بهداشتی درمانی
۲۵۳	ظرفیت خدمات‌رسانی کاربری فضای سبز	۲۴۳	دسترسی‌های مجاز کاربری بهداشتی درمانی
۲۵۳	کاربری حمل و نقل و انبارها	۲۴۳	کاربری ورزشی
۲۵۳	سرانه استاندارد کاربری حمل و نقل و انبارها	۲۴۳	سرانه استاندارد کاربری ورزشی
۲۵۳	دسترسی‌های مجاز کاربری حمل و نقل و انبارها	۲۴۳	حد نصاب تفکیک کاربری ورزشی
۲۵۴	کاربری صنعتی	۲۴۳	ضوابط احداث بنا در حوزه ورزشی
۲۵۴	سرانه استاندارد کاربری صنعتی	۲۴۳	شعاع عملکرد کاربری ورزشی
۲۵۴	کاربری تأسیسات و تجهیزات شهری	۲۴۴	ظرفیت خدمات‌رسانی کاربری ورزشی
۲۵۴	سرانه استاندارد کاربری تأسیسات و تجهیزات شهری	۲۴۴	مشخصات انواع زمین‌های ورزشی
۲۵۴	سایر سرانه‌های تأسیسات شهری	۲۴۴	- مرکز ورزشی واحد همسایگی
۲۵۴	مساجد و اماکن مذهبی	۲۴۴	- مرکز ورزشی شهر
۲۵۴	کتابخانه‌ها	۲۴۴	- مرکز ورزشی محله
۲۵۴	تأسیسات پست	۲۴۴	فضاهای ورزشی و تأسیسات جانبی پیشنهادی برای محله
۲۵۴	اتریش‌نشانی	۲۴۴	- مرکز ورزشی ناحیه
۲۵۵	جایگاه توزیع بنزین	۲۴۴	دسترسی‌های مجاز کاربری ورزشی
۲۵۵	جمع‌آوری و دفع زباله	۲۴۵	کاربری جهانگردی و پذیرایی
۲۵۵	ضوابط مکانیابی محل دفن زباله	۲۴۵	رانه استاندارد کاربری جهانگردی و پذیرایی
۲۵۶	شبکه‌های آب	۲۴۵	- نمونه موردی مشهد
۲۵۶	فاضلاب	۲۴۵	- نمونه موردی تهران
۲۵۶	تلفن	۲۴۵	حدنصاب تفکیک کاربری جهانگردی و پذیرایی
۲۵۶	گاز	۲۴۵	دسترسی‌های مجاز کاربری جهانگردی و پذیرایی
۲۵۶	برق	۲۴۵	کاربری فضای سبز
۲۵۶	حریم خطوط انتقال نیروی برق	۲۴۶	پارک شهری در مقیاس محله‌ها
۲۵۷	کشتارگاه	۲۴۶	پارک شهری در مقیاس ناحیه
۲۵۷	معیارهای مکانیابی کشتارگاه	۲۴۶	پارک شهری در مقیاس منطقه
۲۵۸	گورستان‌ها	۲۴۷	پارک‌های وسیع
۲۵۸	مشخصات گورستان بر حسب مقیاس شهرها	۲۴۷	پارک‌های حاشیه‌ای (پارک‌های خارج شهر)
۲۵۸	ضوابط مکانیابی گورستان‌های شهری	۲۴۷	باغچه‌ها، کرت‌ها، باندهای سبز، باغچه‌های جلو منازل
۲۵۸	عوامل مربوط به موقعیت	۲۴۸	سطح سبز تزئینی
۲۵۸	- فاصله از شهر	۲۴۸	فضای سبز ربط دهنده و محافظ
۲۵۹	- جهت توسعه شهر	۲۴۸	کمربند سبز
۲۵۹	- همجواری‌ها	۲۴۸	باغ‌های شهری
۲۵۹	- جهت وزش بادهای غالب	۲۴۸	پارک‌های ملی
۲۵۹	- دسترسی	۲۴۹	ضوابط طراحی پارک شهری
۲۵۹	عوامل مربوط به مکان	۲۴۹	- موارد استفاده از زمین
۲۵۹	- جنس و ترکیبات خاک	۲۴۹	- ضوابط مربوط به تفکیک زمین

۲۷۵	- حداقل نصاب تفکیک در مناطق مسکونی با تراکم کم	۲۶۰	- مکانیک خاک
۲۷۵	- حداقل نصاب تفکیک در حوزه مناطق مسکونی آزاد شده	۲۶۰	- شیب زمین
۲۷۵	- حداقل نصاب تفکیک حوزه‌های تجاری	۲۶۰	- عمق آب‌های زیرزمینی
۲۷۵	- حداقل نصاب تفکیک در حوزه‌های صنعتی	۲۶۰	- محل آب‌های سطحی
۲۷۵	- حداقل نصاب تفکیک املاک متعلق به شهرداری	۲۶۰	- چگونگی توسعه آتی
۲۷۵	- حداقل نصاب مساحت تفکیکی سازمان زمین شهری	۲۶۰	معیارهای برنامه‌ریزی گورستان
۲۷۵	- حداقل نصاب تفکیک پلاک‌ها	۲۶۱	کاربری حمل و نقل و شبکه‌های ارتباطی (معايير)
۲۷۵	تفکیک اراضی دولتی	۲۶۱	سرانه‌های شهری کاربری حمل و نقل و شبکه‌های ارتباطی
۲۷۵	- حداقل مساحت تفکیک اراضی در کاربری آموزشی	۲۶۱	سلسله مراتب شبکه ارتباطی
۲۷۶	منابع قوانین شهری	۲۶۲	راه‌های محلی
۲۷۶	دستورالعمل اجرایی قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و	۲۶۲	راه شریانی درجه ۲
	شهرک و نحوه تعیین آنها	۲۶۲	راه شریانی درجه ۱
۲۷۶	- تعیین محدوده شهرها	۲۶۳	پارکینگ
۲۷۶	- تعیین حریم شهرها	۲۶۴	ضوابط مربوط به گذرها، پارکینگ و پخ‌ها
۲۷۷	- محدوده روستا	۲۶۶	تراکم مسکونی
۲۷۷	- شهرک‌ها	۲۶۶	تراکم مسکونی خالص
۲۷۸	قانون شهرداری	۲۶۶	تراکم مسکونی ناخالص
۲۷۹	قانون زمین شهری	۲۶۶	- تراکم کم
۲۸۱	دستورالعمل ماده ۱۴ قانون زمین شهری	۲۶۶	- تراکم متوسط
۲۸۱	الف- باغات داخل محدوده قانونی	۲۶۶	- تراکم زیاد
۲۸۲	ب- اراضی کشاورزی یا آیش داخل محدوده قانونی	۲۶۶	- تراکم خیلی زیاد
۲۸۳	قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها	۲۶۷	سطوح جزء تراکم
۲۸۳	قانون تأسیس وزارت آبادانی و مسکن	۲۶۷	ضوابط حیاط خلوت‌ها
۲۸۴	قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن	۲۶۷	ضوابط بالکن‌ها
۲۸۴	۱- برنامه‌ریزی	۲۶۷	حد نصاب ارتفاع و طبقات جهت نصب آسانسور
۲۸۴	۲- شهرسازی	۲۶۷	ضوابط ساختمان‌های تجاری
۲۸۴	۳- مسکن	۲۶۷	ورودی مغازه و پخ
۲۸۵	اساس‌نامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۲۶۸	بناهای نیمه‌تمام یا مخروبه
۲۸۶	آیین‌نامه اجرایی تهیه و تصویب طرح‌های هادی روستایی	۲۶۸	تراکم ویژه
۲۸۷	قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن	۲۶۹	حداکثر ضریب اشغال بر اساس تراکم ساختمانی
۲۸۹	برنامه‌های تأمین مسکن	۲۶۹	حداکثر تعداد طبقات
۲۸۹	الف- ساخت و عرضه مسکن اجاره‌ای	۲۷۰	ضوابط منطقه‌بندی و تعیین تراکم‌های ساختمانی و کاربری اراضی
۲۸۹	ب- سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی‌های موجر	۲۷۰	ضوابط مربوط به تعیین مقدار زمین مورد نیاز آموزش عالی
۲۸۹	ج- ساخت مسکن در قالب واگذاری حق بهره‌برداری از زمین	۲۷۱	دستورالعمل کنترل تراکم ساختمانی و تعیین سطح اشغال
۲۹۰	د- تولید صنعتی ساختمان و فن‌آوری‌های نوین	۲۷۲	ضوابط جلوگیری از افزایش محدوده شهرها
۲۹۰	ه- ساخت و ساز در بافت‌های فرسوده و نامناسب شهری	۲۷۲	ضوابط مربوط به تفکیک زمین
۲۹۰	و- تولید انبوه مسکن با استفاده از سرمایه‌های داخلی یا خارجی	۲۷۳	مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری‌ها
۲۹۰	قانون ایجاد شهرهای جدید	۲۷۳	ضوابط و مقررات در حوزه کاربری مسکونی
۲۹۲	آئین‌نامه اجرایی قانون ایجاد شهرهای جدید	۲۷۳	الف) مقررات تفکیک اراضی و نحوه استفاده
۲۹۴	مجموعه مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری	۲۷۴	ب) مقررات ساخت و ساز
۲۹۵	مهمترین قوانین محیط زیست در ایران	۲۷۴	مقررات عمومی ضوابط تفکیک
۲۹۶	لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهر تهران	۲۷۴	- ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۵
۲۹۶	ضوابط مربوط به نحوه افراز و تفکیک باغات و مزارع	۲۷۵	حد نصاب تفکیک

قوانین و مقررات مرتبط با امور مالی شهرداری‌ها
تصویب جدیدترین نوع طراحی در ایران

مدیریت شهری در ایران

مبانی مدیریت شهری
تعریف مدیریت شهری
مدیریت شهری در جهان معاصر
حکومت محلی
گونه‌بندی حکومت‌های محلی
شهرداری
اداره امور محل و ارائه خدمات عمومی مورد نیاز ساکنان شهر
مدیریت شهری به مثابه یک نظام
وظایف مدیر شهر
انعطاف‌پذیری مدیریت شهری
ضرورت تعالی نظام مدیریت شهری
وظایف مدیریت شهری
وظایف کنونی مدیریت شهری
وظایف مدیریت شهری در آلمان
وظایف مدیریت شهری در ترکیه
وظایف مدیریت شهری در مالزی
حکمرانی شهری
جایگاه مدیریت شهری در نظام برنامه‌ریزی
وظایف مدیریت شهری در ایران
وظایف جدید مدیریت شهری
ضرورت بازنگری در وظایف مدیریت شهری
نکات اساسی برای انجام وظایف جدید مدیریت شهری
وظایف مدیریت شهری در کلانشهرها
اهداف مدیریت شهری
اهداف مدیریت شهری در ایران
برنامه‌های پنج‌ساله توسعه کشور
قانون شهرداری‌ها
طرح‌های توسعه شهری
هدف‌گذاری از سوی شهرداری‌ها
- هدف‌گذاری شهرداری تهران
- هدف‌گذاری شهرداری اصفهان
گونه‌های مدیریت شهری
- نظام سیاسی متمرکز
- نظام سیاسی نامتمرکز
مدیریت شهری مستقل
شوراهای اسلامی شهر
سطوح مدیریت شهری در ایران
سطح کلان مدیریت شهری
- وزارت کشور

۲۹۷ - وزارت مسکن و شهرسازی
۳۰۰ - شورایی‌الی شهرسازی و معماری
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- وزارت نیرو
- سایر سازمان‌ها
سطح منطقه‌ای مدیریت شهری
- استانداری
سطح محلی مدیریت شهری
- شهرداری
- شورای اسلامی شهر
- فرمانداری
- شورای تأمین شهرستان
عناصر غیررسمی مؤثر بر مدیریت شهری
مبانی مدیریت شهرداری
برنامه‌ریزی
سازماندهی
هماهنگی
کنترل و نظارت
هدایت و رهبری
منابع مدیریت مالی شهرداری
مبانی مدیریت اداری شهرداری
سیر تحول مدیریت شهری در ایران
مدیریت شهری در دوران باستان
مدیریت شهری در دوران اسلامی
- حاکم
- کلاتر (رئیس شهر)
- کدخد
- محاسب
- عسس
- داروغه
- قاضی
تشکیلات غیررسمی
مدیریت شهری پس از مشروطیت
قانون بلدیة در سال ۱۲۸۶
مدیریت شهری در دوره پهلوی
مدیریت شهری در دوران جمهوری اسلامی
قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور
مدیریت و طرز حکومت شهری
سیاست دولت ایران درباره تمرکززدایی و دولت‌های محلی
ساختار اجرایی حکومت محلی در ایران
نگاهی به تأسیس شهرداری‌ها در ایران
تاریخچه تأسیس شهرداری در ایران
دوره‌های تاریخی در تأسیس شهرداری‌ها
دوره اول از سال ۱۲۸۶ تا ۱۳۰۴

۳۶۱	انواع راه‌های شهری	۳۴۳	دوره دوم از سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰
۳۶۲	شریانی	۳۴۴	دوره سوم از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲
۳۶۲	- شریانی درجه ۱	۳۴۴	دوره چهارم از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷
۳۶۲	- شریانی درجه ۲	۳۴۴	دوره پنجم از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۲
۳۶۳	اصلی	۳۴۴	دوره ششم از سال ۱۳۷۲ تا زمان حاضر
۳۶۳	فرعی	۳۴۴	ساختار و تشکیلات سازمانی شهرداری‌ها
۳۶۳	دسترسی	۳۴۵	تشکیلات شهرداری‌ها
۳۶۳	ظرفیت راه‌های شهری	۳۴۵	ساختار شهرداری‌ها در ایران
۳۶۴	عوامل کاهش ظرفیت	۳۴۶	ساختار شهرداری با یک معاونت
۳۶۴	- پارکینگ	۳۴۷	ساختار شهرداری با دو معاونت
۳۶۴	- سطح توقف خودرو	۳۴۸	ساختار شهرداری با سه معاونت
۳۶۴	انواع پارکینگ	۳۴۸	- وظایف معاونت عمرانی و شهرسازی
۳۶۴	- پارکینگ خیابانی	۳۴۸	- وظایف معاونت خدمات شهری
۳۶۵	- پارکینگ هم‌سطح	۳۴۹	- وظایف معاونت اداری و مالی
۳۶۵	- پارکینگ چندطبقه	۳۵۰	تشکیلات سازمانی مدیریت اداری و حقوق شهرداری‌ها
۳۶۵	- پارکینگ مکانیکی	۳۵۰	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای کمتر از ۸ هزار نفر، ۸ تا ۱۵ هزار نفر، ۱۵ تا ۲۵ هزار نفر
۳۶۶	- پارکینگ‌های زیرزمینی	۳۵۰	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای ۲۵ تا ۴۰ هزار نفر
۳۶۶	راه‌های پیاده	۳۵۱	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای ۴۰ تا ۵۵ هزار نفر
۳۶۶	- پیاده‌روها	۳۵۱	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای ۵۵ تا ۱۱۰ هزار نفر
۳۶۶	- عبور عابر پیاده از عرض خیابان	۳۵۱	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای ۱۱۰ تا ۲۲۰ هزار نفر
۳۶۶	- پیاده‌گذر	۳۵۲	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای بالای ۲۲۰ هزار نفر
۳۶۷	- زیرگذر و روگذر	۳۵۳	ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای کلان
۳۶۷	دوچرخه سواری	۳۵۳	تنوع و گستردگی وظایف شهرداری‌ها
۳۶۷	حمل و نقل شهری	۳۵۳	- فصل ششم قانون شهرداری‌ها
۳۶۷	وسایل حمل و نقل عمومی	۳۵۴	- ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها (مصوب ۱۳۳۴)
۳۶۸	- اتوبوس	۳۵۶	- ماده ۵۶ قانون شهرداری‌ها
۳۶۸	- راه‌آهن شهری	۳۵۶	- وظایف و اختیارات شهردار در حوزه فرهنگی
۳۶۸	امور حقوقی شهرداری‌ها	۳۵۶	- کتابخانه‌های عمومی در شهرها
۳۷۰	حقوق شهری	۳۵۷	- اشتراک اختیارات شهردار با سایر نهادهای حقوقی
۳۷۰	وظایف امور حقوقی شهرداری‌ها	۳۵۷	- وظایف و اختیارات ویژه شهردار
۳۷۰	- اراضی شهری	۳۵۷	- خدمات شهری
۳۷۰	- اراضی بایر	۳۵۸	- امور عمومی شهرداری‌ها
۳۷۱	- اراضی موات	۳۵۸	- پارک‌سازی و درختکاری و زیبایی شهر
۳۷۱	- اراضی مباحه	۳۵۸	- حفاظت شهر
۳۷۱	- افراز	۳۵۸	- قوانین عامه
۳۷۱	- تجمیع	۳۵۸	- خدمات اجتماعی
۳۷۱	- مشاع	۳۵۹	- خدمات تعاونی و خیریه
۳۷۱	- شخص حقیقی	۳۵۹	- خدمات شهری و مشارکت مردمی
۳۷۱	- شخص حقوقی	۳۵۹	- برحسب نوع مشارکت شامل
۳۷۱	- حق مالکیت	۳۵۹	- برحسب زمینه مشارکت
۳۷۱	- حق شفعه	۳۵۹	- برحسب نوع سازماندهی
۳۷۱	- فک رهن	۳۶۰	وظیفه و جایگاه قانونی شهرداری‌ها در زمینه فضاهای سبز
۳۷۱	- تصرف عدوانی	۳۶۰	- ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها
۳۷۱	- تخریب	۳۶۱	ترافیک شهری و قوانین حمل و نقل
۳۷۱	آشنایی با کمیسیون‌های شهرداری		

۳۷۲	کمیسیون ماده ۱۰۰
۳۷۳	نقش شهرداری و اشخاص ذینفع در کمیسیون ماده صد
۳۷۳	- شهرداری
۳۷۳	- ذینفع
۳۷۴	کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری
۳۷۶	کمیسیون بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری
۳۷۶	کارکردهای بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری
۳۷۶	- ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست
۳۷۷	- وظیفه شهرداری‌ها در حفاظت از محیط زیست
۳۷۷	- ظرفیت قانونی
۳۷۷	- حوزه اختیارات شهرداریها
۳۷۷	- قانون شهرداریها
۳۷۷	- ضرورت عقلی و شرعی
۳۷۷	کمیسیون ماده ۵
۳۷۸	کمیسیون ماده ۱۳
۳۷۸	کمیسیون اماکن متبرکه
۳۷۹	نحوه انتخاب و شرایط احراز شهردار
۳۷۹	تمرکز زدایی و جایگاه شوراها
۳۸۰	ساختار شوراها
۳۸۰	دسته اول
۳۸۱	دسته دوم
۳۸۱	الف- شوراها در سیستم نامتمرکز
۳۸۱	ب- شوراها در سیستم نامتمرکز
۳۸۱	شوراهای تک مجلسی
۳۸۱	شوراهای دو یا چند مجلسی
۳۸۱	شوراهای اسلامی شهرها در ایران
۳۸۲	الف- انتخاب مستقیم
۳۸۲	ب- انتخاب غیرمستقیم
۳۸۲	ساختار کمیسیون‌های تخصصی شورا
۳۸۲	- کمیسیون توسعه و عمران شهری
۳۸۲	- کمیسیون فرهنگی - اجتماعی و زیست شهری
۳۸۲	- کمیسیون اقتصادی، حقوقی، اداری و برنامه و بودجه
۳۸۲	مقررات و قوانین حاکم بر تأمین مالی شهرداری
۳۸۳	نحوه تعامل شهرداری با دستگاه‌های مرتبط با مدیریت شهری
۳۸۳	سازمان‌های غیردولتی و شهرداری
۳۸۵	اهداف و وظایف سازمان‌های غیردولتی
۳۸۵	سازمان‌های غیردولتی و شهرداری‌ها

فهرست اشکال

- شکل ۱- چهارگونه خانه برای چهار گروه از مردم
شکل ۲- زاغه، طرح یک خانه
شکل ۳- محوطه تاریخی زاغه ۶۵۰۰ ق.م (دشت قزوین)
شکل ۴- زاغه، نقشه معبد
شکل ۵- بازسازی جنازنبیل و دروازه‌های آن
شکل ۶- جنازنبیل، نقشه محوطه و جای هفت دروازه معبد
شکل ۷- بین‌النهرین، زیگورات اور، ۲۱۰۰ ق.م
شکل ۸- سه بعدی برش خورده از معبد جنازنبیل
شکل ۹- سیلک، ۴۰۰۰ تا ۳۰۰۰ ق.م
شکل ۱۰- شهداد، نقشه یکی از واحدهای مسکونی، صنعتی
شکل ۱۱- شهر پیشه‌وران (دهکده‌ای پیش از هخامنشیان)
شکل ۱۲- ساخت کالبدی شهر در زمان مادها
شکل ۱۳- ساخت کالبدی شهر در زمان هخامنشیان
شکل ۱۴- پاسارگاد، ۵۵۰ تا ۵۲۱ ق.م
شکل ۱۵- نمایی از شهر و کاخ شوش
شکل ۱۶- تخت جمشید و عناصر آن
شکل ۱۷- نقشه کاخ شوش
شکل ۱۸- ساخت کالبدی شهر در زمان پارتی
شکل ۱۹- هرات مربوط به دوران پارت‌ها
شکل ۲۰- شهرهای خاورمیانه پیش از اسلام با فرم دایره‌ای
شکل ۲۱- نقشه سه بعدی در قصر شیرین
شکل ۲۲- ساخت کالبدی شهر در دوره ساسانی
شکل ۲۳- نقشه مسجد جامع اردستان
شکل ۲۴- نقشه رباط شرف در دوره سلجوقی
شکل ۲۵- نیشابور (شهر غازان خانی)
شکل ۲۶- ساخت کالبدی شهر اصفهان در دوره صفویه
شکل ۲۷- اصفهان، مسجد شیخ لطف الله
شکل ۲۸- اصفهان، مسجد امام
شکل ۲۹- دارالخلافه تهران تا سال ۱۲۳۳ ه.ش
شکل ۳۰- مسجد فهرج
شکل ۳۱- پلان آب‌انبار خان
شکل ۳۲- بادگیر آب‌انبار
شکل ۳۳- پلان راه‌پله و پاشیر آب‌انبار
شکل ۳۴- کاروانسرای مدور زیزه
شکل ۳۵- کاروانسرای هشت ضلعی امین آباد
شکل ۳۶- کاروانسرای چهارایوانی خاتون آباد
شکل ۳۷- کاروانسرای قلعه پهلو
شکل ۳۸- اولین نقشه شهرسازی در قرن کنونی
شکل ۳۹- نقشه ساماندهی شهر تهران، مصوب ۱۳۷۱
شکل ۴۰- ساده‌ترین نوع تفکیک اراضی
شکل ۴۱- تفکیک زمین بدون رعایت سلسله مراتب خیابانها
شکل ۴۲- تفکیک زمین با رعایت سلسله مراتب خیابانها

فهرست جداول

۲۵۸	جدول ۴۶- سطوح لازم برای زیربنای کشتارگاه	۱۱۵	جدول ۱- اجزاء سه گانه ساخت شهر در زمان ساسانیان
۲۶۱	جدول ۴۷- سرانه کاربری‌های شبکه معابر	۱۵۵	جدول ۲- پایتخت‌های ایران در ادوار مختلف
۲۶۱	جدول ۴۸- ضوابط عرض انواع معابر شهری	۱۵۷	جدول ۳- نام قدیم شهرها
۲۶۲	جدول ۴۹- مشخصات راه شریانی محلی	۱۶۰	جدول ۴- مشخصات مکان‌ها و بناهای مهم
۲۶۲	جدول ۵۰- مشخصات راه شریانی درجه ۲	۱۶۳	جدول ۵- سیر تحول برنامه‌ریزی در ایران
۲۶۲	جدول ۵۱- مشخصات راه شریانی درجه ۱	۱۶۵	جدول ۶- سابقه تحولات قوانین و مقررات شهری در ایران
۲۶۳	جدول ۵۲- مشخصات بزرگراه درون شهری	۱۶۸	جدول ۷- عناصر نظام برنامه‌ریزی شهری ایران
۲۶۳	جدول ۵۳- مشخصات خیابان اصلی عبوری	۱۷۴	جدول ۸- روند رشد جمعیت شهری بین سال‌های ۱۳۳۵-۶۵
۲۶۳	جدول ۵۴- مشخصات آزادراه	۱۷۵	جدول ۹- تعداد بخش‌ها، شهرها و دهستان‌های کشور در ۱۳۸۶
۲۶۸	جدول ۵۵- تراکم ساختمانی بلاک‌های مسکونی	۱۷۷	جدول ۱۰- تغییرات جمعیتی پنج شهر اول کشور
۲۶۹	جدول ۵۶- ضوابط و مقررات قطعات بر خیابان‌های ویژه	۱۷۷	جدول ۱۱- شهرهای بالای ۵۰۰ هزار نفر در ۱۳۸۵
۲۷۱	جدول ۵۷- ضوابط فضای باز در ساختمان‌ها یا مجتمع‌های مسکونی	۱۷۷	جدول ۱۲- روند تغییرات جمعیت طی سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۶۰
۳۱۰	جدول ۵۸- وظایف شهرداری‌های شهرهای مهم جهان	۲۱۶	جدول ۱۳- سابقه تحولات قوانین و مقررات شهری در ایران
۳۴۳	جدول ۵۹- شهرداری در دوره اول (۱۳۰۴ - ۱۳۸۶)	۲۲۰	جدول ۱۴- جمع‌بندی تجارب ایران در زمینه مرمت شهری
۳۴۵	جدول ۶۰- تعداد شهرداری‌های تأسیس شده از آغاز تاکنون	۲۲۴	جدول ۱۵- ریزفعالیت‌های کاربری مسکونی سازمان مسکن
		۲۲۵	جدول ۱۶- سرانه های متداول کاربری‌ها بر مبنای LBCS
		۲۲۶	جدول ۱۷- تعداد طبقات مجاز در کاربری مسکونی
		۲۲۷	جدول ۱۸- سرانه استاندارد کاربری تجاری
		۲۲۷	جدول ۱۹- واحد تجاری خرید ماهانه (مقیاس ناحیه)
		۲۲۸	جدول ۲۰- واحد تجاری خرید روزانه (در مقیاس کوی)
		۲۲۹	جدول ۲۱- واحد تجاری خرید روزانه - هفتگی
		۲۲۹	جدول ۲۲- واحد تجاری خرید هفتگی - ماهیانه
		۲۳۰	جدول ۲۳- سرانه کاربری آموزش ابتدایی
		۲۳۱	جدول ۲۴- سرانه کاربری آموزش ابتدایی
		۲۳۱	جدول ۲۵- سرانه کاربری آموزش دبیرستان
		۲۳۲	جدول ۲۶- حداقل زمین مورد نیاز مقطع راهنمایی
		۲۳۲	جدول ۲۷- حداقل زمین مورد نیاز مقطع دبستان
		۲۳۲	جدول ۲۸- تعداد طبقات مجاز در کاربری آموزشی
		۲۳۳	جدول ۲۹- ظرفیت خدمات‌رسانی کاربری آموزشی
		۲۴۲	جدول ۳۰- سرانه‌های پیشنهادی کاربری بهداشتی و درمانی
		۲۴۲	جدول ۳۱- استانداردهای ساختمانی مرکز بهداشتی و درمانی
		۲۴۳	جدول ۳۲- شعاع عملکرد کاربری بهداشتی و درمانی
		۲۴۴	جدول ۳۳- دسته‌بندی انواع کاربری زمین
		۲۴۵	جدول ۳۴- حد نصاب تفکیک کاربری جهانگردی و پذیرایی
		۲۴۵	جدول ۳۵- مشخصات راه‌های دسترسی به هتل آپارتمان
		۲۵۱	جدول ۳۶- سرانه ریز فعالیت‌ها
		۲۵۲	جدول ۳۷- سرانه‌ها (فضای سبز)
		۲۵۲	جدول ۳۸- حد نصاب تفکیک (فضای سبز)
		۲۵۲	جدول ۳۹- تعداد طبقات مجاز و سطح زیربنا (فضای سبز)
		۲۵۲	جدول ۴۰- شعاع عملکرد (فضای سبز)
		۲۵۳	جدول ۴۱- ظرفیت خدمات‌رسانی (فضای سبز)
		۲۵۳	جدول ۴۲- رابطه اندازه شهر با میزان کاربری پارک و فضای سبز
		۲۵۳	جدول ۴۳- دسترسی‌های مجاز کاربری حمل و نقل و انبار
		۲۵۴	جدول ۴۴- سرانه کاربری صنعتی
		۲۵۴	جدول ۴۵- سرانه ریزفعالیت‌ها در تأسیسات و تجهیزات

فهرست نمودارها

۳۰۳	نمودار ۱- وظایف مدیریت و ارتباط آنها با هم
۳۰۶	نمودار ۲- ورودی و خروجی‌های نظام مدیریت شهری
۳۲۶	نمودار ۳- ارتباط وزارت کشور با شهرداری‌ها
۳۴۶	نمودار ۴- شهرداری با یک معاونت
۳۴۷	نمودار ۵- گسترده‌ترین ساختار شهرداری با یک معاونت
۳۴۸	نمودار ۶- شهرداری با دو معاونت
۳۴۹	نمودار ۷- شهرداری با سه معاونت
۳۵۰	نمودار ۸- ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای ۸ تا ۲۵ هزار نفر
۳۵۱	نمودار ۹- ساختار سازمانی شهرداری در شهرهای ۲۵ تا ۴۰ هزار نفر
۳۵۱	نمودار ۱۰- ساختار شهرداری در شهرهای ۴۰ تا ۵۵ هزار نفر
۳۵۲	نمودار ۱۱- ساختار شهرداری در شهرهای ۵۵ تا ۱۱۰ هزار نفر
۳۵۲	نمودار ۱۲- ساختار شهرداری در شهرهای ۱۱۰ تا ۲۲۰ هزار نفر